

ВИРОЩУВАННЮ РЕМОНТНИХ ТЕЛИЦЬ – ІНТЕНСИВНІ ЧИННИКИ

Л.І. Кукла

Інститут тваринництва УААН

У статті подано результати досліджень впливу інтенсивних факторів вирощування ремонтних телиць на ефективність виробництва, собівартість нетелей і їх продуктивність.

телиці, поголів'я, приріст, удій, корми, собівартість

У порівнянні з 1990 роком у молочному скотарстві поголів'я корів в Україні скоротилось більше ніж на половину. Тому, щоб виправити цю негативну ситуацію необхідно направити зусилля на відтворення поголів'я корів.

Доведення чисельності поголів'я корів відповідно розробленої "Комплексної програми розвитку сільського господарства Харківської області на 2003-2005 роки і на період до 2010 року" до 137 тис. голів у сільгосппідприємствах можливе за умови отримання від корів на 100 корів у 2003 році 72 голів приплоду, у 2004 – 75 і у 2005 році – 78 телят та одержанні 58-71 тис. голів телиць. Це дасть можливість вибракувувати щорічно 25 відсотків корів і вводити в стадо 8-10 тисяч первісток для нарощування поголів'я корів. Окрім цього, біля 50 тисяч телиць одержуватимуть щорічно особисті господарства населення. Тому необхідно розробити заходи заохочення власників щодо залучення 18-20 тис. телиць для відтворення поголів'я корів в сільгосппідприємствах.

Ряд авторів [1, 3] проводили дослідження по вирощуванню молодняку великої рогатої худоби, але вплив інтенсивних факторів вирощування на ефективність виробництва, собівартість нетелей і їх продуктивність з переходом галузей до ринкових умов вивчався недостатньо.

Мета роботи – вивчення впливу інтенсивності вирощування ремонтних телиць на їх продуктивність, визначення нормативних витрат і собівартості нетелей з різним рівнем середньодобових приростів.

Методика досліджень. Дослідження проводили з використанням розрахунково-конструктивного, економіко-математичного методів з вирішенням задач на ПЕОМ. Використовували також статистичний, монографічний і порівняльні методи з залученням нормативних даних.

Результати досліджень. Організація відтворення і вирощування ремонтних телиць повинна будуватись на інтенсивних факторах виробництва в напрямі підвищення середньодобових приростів телиць від 300 до 600 грамів, за рахунок цього середньорічна кількість великої рогатої худоби значно скорочується, зменшується потреба в приміщеннях. Так, при досягненні живої маси 350-360 кг і отриманні середньодобових приростів на рівні 300 г, осіменіння телиць можливе у 35-36 місяців, тоді як при одержанні приростів на рівні 500-600 г за добу, осіменіння відбувається вже у 18-21 місяць і вік осіменіння телиць скоро-

чується більше як на 70%. При повному обороті стада інтенсивне вирощування молодняку великої рогатої худоби дає можливість скорочувати кількість ремонтного поголів'я в структурі стада майже в 4 рази та збільшувати частку корів удвічі і мати їх 37- 40%. Залежно від живої маси при реалізації на м'ясо кількість молодняку на відгодівлі скорочується з 35,9 до 8,6 відсотка (табл.1).

1. Рух поголів'я великої рогатої худоби

Показники	Середньодобові прирости, г					
	300		500		800	
	голів	%	голів	%	голів	%
Корови	400	19,6	400	28,2	400	37,2
Нетелі	76	3,7	64	4,5	56	5,2
Ремонтні телиці старше року	392	19,2	204	14,4	82	7,7
Молодняк до 1 року	440	21,6	440	31,0	440	41,1
Молодняк на відгодівлі	732	35,9	312	21,9	92	8,6
Всього	2040	100	1420	100	1070	100

Більш висока інтенсивність вирощування ремонтних телиць досягається завдяки поліпшенню годівлі

Заготівля кормів на одну середньорічну голову на рівні 16-17 ц кормових одиниць з відповідною їх структурою дає можливість одержувати середньодобові прирости на рівні 300-350 грамів, тоді як при 18-18,5 ц корм.од. – 400-450, 19-20 ц корм.од. – 500-550 і 22-24 ц корм.од. – 600-700 грамів приросту [2].

Нормативи заготівлі кормів у натурі на середньорічну телицю в залежності від продуктивності повинні становити: концентрати – 2,3-3,6 ц, силос – 14-20; коренеплоди – 1-5; сіно багаторічних трав – 0,5-4,0; сінаж – 7-8; солома – 12,5-5; зелені корми – 22-25; молоко незбиране на одну телицю 2-3 і молоко збиране – 3-6 центнерів (табл.2).

Підвищення економічної ефективності молочного скотарства визначається якістю маточного поголів'я і реалізацією спадковості вирощуваного молодняку великої рогатої худоби.

Розробки відділу економіки Інституту тваринництва УААН свідчать, що із зростанням кількості згодованих кормів на середньорічну телицю з 16,3 до 19,2 ц кормових одиниць середньодобові прирости телиць збільшуються на 48,4% і становлять 503 г (табл.3). У наслідок цього середній вік первісток при першому отеленні скорочується майже на 24%, а надій молока по першій лактації зростає на 345 літрів, або на 15,1%. Таким чином розробки і масові дані свідчать, що годівля телиць на рівні 19-22 ц кормових одиниць і середньодобові прирости 500-600 грамів за весь період вирощування значно покращують якість вирощуваного ремонтного молодняку, прискорюють темпи відтворення і удосконалення стада корів.

Подальшому розвитку галузі необхідна розробка раціональної структури витрат, яка б забезпечувала економію енергетичних ресурсів і її прибутковість. Виходячи з обсягів робіт, на основі технологічних карт з повним комплексом виробничих процесів і операцій по обслуговуванню ремонтних телиць, норма-

**2. Річні нормативи заготівлі кормів та їх структура для ремонтних телиць
в залежності від продуктивності (на середньорічну голову)**

Показник	Середньодобові прирости, г							
	350		400		500		600	
	за пожив- ністю, %	в натурі, ц	за пожив- ністю, %	в натурі, ц	за пожив- ністю, %	в натурі, ц	за пожив- ністю, %	в натурі, ц
Всього на голову, ц корм.од.	100	17,2	100	18,3	100	19,4	100	22
в т.ч. концентровані	16	2,3	17	2,7	19	3,1	20	3,6
Соковиті – разом	20	15	21	17	23	20	25	25
з них: силос	19	14	20	16	20	16	22	20
коренеплоди	1	1	1	1	3	4	3	5
Грубі – разом	36,6	20	35,2	19	32,3	17	29,6	17
з них: сіно	1,6	0,5	3,2	1	11,3	4	11,6	4
сінаж	15	7	14	7	13	7	12	8
солома	20	12,5	18	11	8	6	6	5
Зелені – разом	25	24	24	22	22	23	21	25
Тваринні – разом	2,4	1,7	2,8	2,4	3,7	3,5	4,4	4,8
з них: молоко незбиране	1,6	0,7	1,8	1,0	2,2	1,3	2,5	1,6
молоко збиране	0,8	1,0	1,0	1,4	1,5	2,2	1,9	3,2
Витрати кормів на 1 ц при-росту, ц корм. од	-	13,6	-	12,5	-	10,6	-	10,0
Перетравного протеїну в 1 корм. од., г	-	97	-	100	-	106	-	111

3. Вплив інтенсивності вирощування первісток на їх подальшу продуктивність

Показники	Середньодобовий приріст, г		
	до 400	401-500	більше 500
Проаналізовано поголів'я первісток, тис. голів	16,3	24,7	26,8
Згодовано кормів на 1 середньорічну голову, ц корм. од.	16,3	18,0	19,2
Середньодобовий приріст за період вирощування первісток, г	339	419	503
Витрати кормів на 1 ц приросту, ц корм. од.	13,1	11,8	9,8
Середній вік первісток при першому отеленні, міс	34,9	30,0	26,7
Згодовано кормів на одну середньорічну корову за першу лактацію, ц корм. од.	39,5	39,8	39,6
Середній удій молока на первістку за 305 днів лактації, кг	2282	2533	2627

тивів затрат кормів, енергетичних та інших ресурсів з вирішенням задач на ПЕОМ встановлено загальну суму витрат і їх структуру.

У розрахунок прийнято: продуктивність худоби – 400 г; оплата 1 люд.-години – 1,2 грн.; вартість 1 ц корм. од. – 18,6 грн.; середня вартість пального за 1 ц – 160 грн.; вартість 1 кВт.-год. – 22,11 коп. (табл.4).

4. Нормативні витрати на вирощування нетелей (середньодобовий приріст 400 г)

Статті витрат	На 1 голову		На 1 ц приросту, грн.
	всього, грн.	%	
Оплата праці	79,0	10,1	50,8
Відрахування на соціальні заходи	12,0	1,5	7,5
Корми	340,0	43,6	219,4
Засоби захисту тварин	15,0	1,9	9,6
Паливно-мастильні матеріали	64,0	8,2	41,3
Електроенергія	26,0	3,3	16,6
Амортизація	117,0	15,1	75,5
Поточний ремонт	58,0	7,4	37,2
Інші витрати	53,0	6,8	34,2
Загальновиробничі	16,0	2,1	10,6
Всього витрат	780	100	502,7
Витрати на побічну продукцію	46	5,9	х
Витрати без побічної продукції	734	94,1	х

Як свідчать результати досліджень, при одержанні середньодобових приростів на середньорічну голову 400 г необхідно витрачати ресурсів і коштів 780 грн.

При використанні кормів та соломи на підстилку від кожної телиці буде отримано 4-6 т напівперепрілого гною, при калькуляції собівартості якого на побічну продукцію буде віднесено 46 гривень. Собівартість 1 т гною становитиме 7-11 грн. З урахуванням собівартості теляти при народженні, яка становить близько 200 грн., собівартість однієї голови нетелі буде 2060 грн., а

собівартість 1 ц приросту становитиме 502,7 гривні.

При одержанні середньодобових приростів на середньорічну голову 400 г необхідно витрачати ресурсів і коштів 780 грн.

При використанні кормів та соломи на підстилку від кожної телиці буде отримано 4-6 т напівперепрілого гною, при калькуляції собівартості якого на

побічну продукцію буде віднесено 46 гривень. Собівартість 1 т гною становитиме 7-11 грн. З урахуванням собівартості теляти при народженні, яка становить близько 200 грн., собівартість однієї голови нетелі буде 2060 грн., а собівартість 1 ц приросту становитиме 502,7 гривні.

При цьому на одну телицю необхідно витратити палива та мастил 40 кг, електроенергії – 120 кВт.год. праці – 66 люд.-годин, кормів – 18,3 ц корм.од.

При інтенсивному вирощуванні молодняку великої рогатої худоби і одержанні середньодобових приростів на рівні 600-700 грамів собівартість одної нетелі складатиме – 1650-1750 грн. і зменшиться на 17-20%.

Висновки:

1.Інтенсивне вирощування ремонтних телиць дає змогу скоротити середньорічне поголів'я великої рогатої худоби майже вдвічі, за рахунок цього відповідно зменшується потреба в приміщеннях.

2.Витрати кормів на середньорічну голову телиць 19-24 ц корм.од. скорочують середній вік при першому отеленні на 8-10 місяців.

3.Собівартість одної нетелі при інтенсивному вирощуванні на рівні 600-700 грамів за добу зменшується на 17-20%.

Бібліографічний список

1.Клейменов Н.И и др. Системы выращивания крупного рогатого скота. – М.: Росагропромиздат, 1989. – 320 с.

2.Кукла Л.И. Нормативы заготовки кормов при интенсивном выращивании ремонтных телок //Матеріали науково-практичної конференції. Шляхи підвищення ефективності використання кормів. – Харків – 1998.-С. 51-52

3. Бородулин Е., Фролкин А. Выращивание молодняка для промышленных комплексов.- М.: Московский рабочий., 1978. – 111 с.

В статье изложено результаты исследований влияния интенсивных факторов выращивания ремонтных телок на эффективность производства, себестоимость нетелей и их продуктивность.

The article presents results of the study on the influence of replacement heifer raising intensity factors on production efficiency, production costs, and productivity of heifers.